

Raadsbrief

Datum 20 januari 2026

Onderwerp Monitoring zero-emissiezone Zwolle Q4 2025
Versienummer 3
Portefeuillehouder Gerdien Rots

Samenvatting

Sinds 1 januari 2025 is de binnenstad van Zwolle een zero-emissiezone. Elk kwartaal ontvangt de raad een monitoringsverslag over deze zone. Op 1 juli 2025 is er gestart met handhaven, na een waarschuwingsperiode van zes maanden. Dit is relatief rustig verlopen. Minder dan een half procent van alle bestel- en vrachtautopassages resulteren in een boete. Vanaf 1 januari 2026 zal de gemeente bij een eerste overtreding eerst een waarschuwing versturen, in plaats van een boete. Hiermee blijft Zwolle een gastvrije stad. Daarnaast is het verkeersbord dat de zero-emissiezone aanduidt in januari 2026 vervangen.

Bijlagen

n.v.t.

Openbaarheid

- ☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De monitoringsgegevens (periode oktober 2025 t/m december 2025) van de zero-emissiezone conform *toezegging 982 Monitoringsverslag zero-emissiezone*; en
2. De voorgestelde wijze van afdoening van *toezegging 982* van wethouder Rots om de raad in 2025 ieder kwartaal een monitoringsverslag over de zero-emissiezone aan te bieden; en
3. De voorgestelde wijze van afdoening van *toezegging 1047* van wethouder Rots over de mogelijkheid om eerst waarschuwingsbrieven te versturen, bij het foutief inrijden van de zero-emissiezone.

Datum 20 januari 2026

Inleiding

Sinds 1 januari 2025 is het gebied binnen de stadsgrachten van Zwolle een zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's. Om de overstap voor ondernemers haalbaar te maken, is er tot 2030 een overgangsregeling van kracht waarbij schonere voertuigen langer toegang hebben. Daarnaast zijn er vrijstellingen voor bepaalde voertuigen en kunnen er ontheffingen aangevraagd worden. Om eigenaren van bestel- en vrachtauto's te laten wennen aan deze nieuwe situatie, is er de eerste zes maanden een waarschuwingsperiode gehanteerd. Deze periode is op 1 juli 2025 geëindigd. Conform de toezegging in het Raad Themadebat van 13 januari 2025 informeren wij u over het eerste jaar van de zero-emissiezone en de huidige ontwikkelingen.

Kader

- Klimaatakkoord Parijs (2015)
- Nationaal Klimaatakkoord (2019)
- Afspraken klimaatconferentie Glasgow (2021)
- Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (GDZES, in 2017 ondertekend door Zwolle)
- [Actieplan Stadslogistiek \(2018\)](#)
- [Mobiliteitsvisie 'Mobiliteit brengt Zwolle verder' \(2019\)](#)
- [Raadsbesluit zero-emissiezone \(23 november 2020\)](#)
- [Landelijke Uitvoeringsagenda Stadslogistiek](#) (UAS, in 2021 ondertekend door Zwolle)
- [Intentieovereenkomst Centraal Loket ontheffing zero-emissiezone](#), (Collegebesluit 16 mei 2023).
- [Beslisnota lokale aanpak invoering zero-emissiezone](#) (26 maart 2024)
- [Beslisnota ontwerp-verkeersbesluit en concept ontheffingenbeleid](#) (18 juni 2024)
- [Raadsvoorstel Wijziging legesverordening zero-emissiezone](#) (24 juni 2024)
- [Collegebesluit aansluiting Centraal Loket](#) (9 juli 2024)
- [Beslisnota Landelijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones](#) (25 maart 2025)

Kernboodschap

We zien dat eigenaren van bestel- en vrachtauto's de waarschuwingsperiode gebruikt hebben om zich goed voor te bereiden. Het percentage van deze voertuigen dat voldoet aan de eisen van de ZE-zone is ongeveer 98,5%. Sinds 1 januari 2026 zijn er enkele verbeteringen voor voertuigeigenaren doorgevoerd in het landelijke ontheffingenbeleid. Daarnaast heeft het college besloten om eerst een waarschuwing te versturen in plaats van een boete, indien een voertuig een eerste overtreding maakt wat betreft de ZE-eisen.

Toelichting

Ontheffingsaanvragen

Met een ontheffing kan de zero-emissiezone toch betreden worden met een auto die niet aan de emissie-eisen voldoet. Er bestaan zowel langdurige ontheffingen als dagontheffingen. De meeste langdurige ontheffingen hebben een landelijke werking en worden door de RDW beoordeeld. Dit zijn bijvoorbeeld ontheffingen omdat een voertuig niet emissieloos verkrijgbaar is. Deze ontheffingen zijn niet te herleiden naar een bepaalde regio, maar zijn ook voor de Zwolse zero-emissiezone te gebruiken.

Datum 20 januari 2026

Er zijn twee langdurige ontheffingen die bij de gemeente aangevraagd en beoordeeld worden. Dit zijn de ontheffing in verband met bedrijfseconomische omstandigheden en de ontheffing in verband met de hardheidsclausule (afwijkingsbevoegdheid). Sinds de vorige monitoringsbrief zijn er geen langdurige ontheffingsaanvragen bij de gemeente Zwolle ingediend. Alle eerdere aanvragen zijn toegekend. Twee aanvragers hebben zelf hun ontheffingsaanvraag ingetrokken. Er worden gemiddeld minder dan 40 dagontheffingen per maand aangevraagd voor de gemeente Zwolle. Deze worden automatisch toegekend. Per kenteken kunnen er maximaal 12 dagontheffingen per zone, per jaar aangevraagd worden.

Ontheffing	Toegekend	Afgewezen	Ingetrokken
Dagontheffing	317	0	0
Hardheidsclausule	16	0	2
Bedrijfseconomisch	0	0	0

Totaal aantal ontheffingsaanvragen gemeente Zwolle van medio 2024 t/m 31-12-2025

Passages

De zero-emissiezone geldt voor de voertuigcategorieën N1 (bestelauto), N2 en N3 (vrachtauto's). Per maand betreden deze voertuigen meer dan 50 duizend keer de zero-emissiezone van Zwolle. In het vierde kwartaal van 2025 is de grootste groep bestelauto's (N1) met 88,5%. De voertuigen die de binnenstad betreden worden steeds schoner. Het aandeel van de meest vervuilende voertuigen daalt, terwijl het aantal emissieloze voertuigen stijgt. Ongeveer 98,5% van de bestel- en vrachtauto's die de zero-emissiezone betreden, voldoen aan de gestelde eisen van de zone. Dit is in lijn met andere gemeenten. Bestelauto's emissieklasse 5 behouden tot 1 januari 2027 toegang tot de zone. Voor emissieklasse 6 is dit 1 januari 2029.

Periode	Emissieklasse 0-4	Emissieklasse 5	Emissieklasse 6	Emissieloos
Kwartaal 1 2025	5,7%	16,8%	68,8%	8,7%
Kwartaal 2 2025	5,0%	15,8%	68,9%	10,3%
Kwartaal 3 2025	2,9%	15,6%	70,1%	11,4%
Kwartaal 4 2025	2,5%	15,1%	70,7%	11,7%

Aandeel per emissieklasse van het totaal aantal passages (N1, N2 en N3) in Zwolle

Boetes

In de eerste zes maanden van dit jaar werd er een waarschuwingsperiode gehanteerd, waarbij gemiddeld 480 brieven per maand verstuurd werden. Sinds 1 juli 2025 is er gestart met handhaving.

Maand	Aantal boetes	Aantal passages (bestel- en vrachtauto's)	Boetes ten opzichte van aantal passages
Juli 2025	367	51.333	0,71%
Augustus 2025	301	44.082	0,68%
September 2025	266	52.081	0,51%
Oktober 2025	249	58.760	0,42%
November 2025	264	54.774	0,48%
December 2025	243	53.987	0,45%

Datum 20 januari 2026

Wijziging handhavingsbeleid

Het college heeft besloten vanaf 1 januari 2026 bij een eerste overtreding van een voertuig een waarschuwing te sturen, in plaats van een boete. Uit de eerste maanden blijkt dat 75% van de boetes gaan naar 'eerste overtreders', die ook tijdens de waarschuwingsperiode de zone niet hebben betreden. Meestal komen zij van buiten Zwolle. De gemeente Zwolle trekt als regiostad veel incidentele bezoekers. Daarnaast is Zwolle vooralsnog de enige zero-emissiezone in de regio. Het is hierdoor aannemelijk dat een gedeelte van de bezoekers niet op de hoogte is van de (regels van de) zero-emissiezone. Door het handhavingsbeleid voor zero-emissie aan te passen, blijft Zwolle een gastvrije stad voor bezoekers. Deze maatregel tast de effectiviteit van de zero-emissiezone niet aan. Bij een volgende overtreding blijven er boetes verstuurd worden. Er kan alleen geconstateerd worden of een kenteken eerder gewaarschuwd is, in plaats van de eigenaar. Mocht een voertuig van eigenaar verwisselen, dan ontvangt de nieuwe eigenaar een boete als er eerder voor dat kenteken een waarschuwing is verstuurd.

Wijziging ontheffingenbeleid

Het college heeft een nieuw ontheffingenbeleid vastgesteld per 1 januari 2026. De wijzigingen zijn tot stand gekomen met input van gemeenten en brancheorganisaties. Deze actualisatie bevat enkele verbeteringen voor voertuigeigenaren, zoals:

- Ontheffingen bedrijfseconomische omstandigheden en netcongestie worden landelijk geldig. Dit bespaart voertuigeigenaren tijd en kosten indien zij hun voertuig in meerdere zones gebruiken;
- Een langere ontheffingsduur voor voertuigen die nog niet emissieloos verkrijgbaar zijn, voor nieuwe voertuigen die nog niet eerder op kenteken zijn gezet;
- Vrijstelling voor kampeerwagens met voertuigcategorie N en carrosseriecode SA.

Met een actueel en passend ontheffingenbeleid wordt geborgd dat de zero-emissiezone voor alle voertuigeigenaren uitvoerbaar is.

Wijziging verkeersbord

Landelijk is er een nieuw verkeersbord vastgesteld voor zowel milieuzones als zero-emissiezones. Dit bord vervangt de afzonderlijke borden. In steden die beide zones hebben, verhelpt deze wijziging een wirwar aan borden en zal het bijdragen aan de overzichtelijkheid. Onder het verkeersbord staat aangegeven voor welke voertuigen het bord geldt.

Er zal door middel van een landelijke mediacampagne aandacht besteed worden aan het nieuwe verkeersbord. De borden in Zwolle zijn medio januari verwisseld. Om weggebruikers te laten wennen aan het nieuwe bord, is er sindsdien een nieuwe waarschuwingsperiode van twee maanden actief. Tijdens deze periode zullen weggebruikers geen boetes voor de zero-emissiezone ontvangen.

Afbeelding
nieuw
verkeersbord

Datum 20 januari 2026

Maatschappelijke draagvlak & participatie

In april 2025 ondertekenden gemeenten (waaronder Zwolle), de Rijksoverheid en diverse branche- en belangenorganisaties de landelijke Uitvoeringsagenda Zero-emissiezones (UAZ). De aanpassingen in het ontheffingenbeleid vormen een verbetering voor voertuigeigenaren. Het aangepaste beleid is met breed draagvlak tot stand gekomen op basis van praktijkervaringen en in nauwe samenwerking met alle UAZ-ondertekenaars, waaronder TLN en Evofenedex.

Communicatie

De afgelopen jaren is er op lokaal en landelijk niveau intensief ingezet op het informeren van voertuigeigenaren over de invoering van de zone. De gemeente heeft dit onder andere gedaan door het organiseren van bijeenkomsten, social mediacampagnes, bezoeken van ondernemersverenigingen en het versturen van nieuwsbrieven. In de praktijk blijkt het lastig om elke mogelijke bezoeker van Zwolle te bereiken. Daarom is besloten te waarschuwen bij een eerste overtreding. In de waarschuwingsbrief wordt de ontvanger geattendeerd op de zone, maar ook het bestaan van dagontheffingen en langdurige ontheffingen. Daarnaast gebruikt de gemeente de website www.zwolle.nl/zero-emissie om weggebruikers te informeren en te voorzien van de laatste ontwikkelingen. We blijven daarnaast contact houden met branchepartijen en verder kunnen ondernemers gebruik maken van een logistiek makelaar om op laagdrempelige wijze gratis maatwerkadvies te ontvangen.

Financiën

Deze raadsbrief heeft geen financiële gevolgen. De wijzigingen in het ontheffingenbeleid hebben geen merkbare impact op legesopbrengsten. De legeskosten blijven in 2026 gelijk aan de leges van 2025. Ook de wijziging in het handhavingsbeleid heeft geen financiële gevolgen. Boetes worden opgelegd en geïnd door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB).

Risico's

Er zijn geen risico's verbonden aan de informatie in deze raadsbrief.

Vervolg

Het college heeft 2025 beschouwd als een leerjaar. Wethouder Rots heeft toegezegd om tijdens het leerjaar ieder kwartaal de raad een monitoringsverslag aan te bieden. Nu het leerjaar afgelopen is, wordt met deze raadsbrief het laatste monitoringsverslag aangeboden en is de toezegging hiermee afgedaan. In het eerste kwartaal van 2026 wordt er een evaluatie van dit leerjaar opgesteld. Ervaringen met ondernemers en branchepartijen worden hierin meegenomen. Ook wordt er gebruik gemaakt van lokale en landelijke monitoringsgegevens. Maatregelen die al genomen kunnen worden, zoals wijzigingen van het handhavingsbeleid en het ontheffingenbeleid, zijn al toegepast.

Openbaarheid

Deze raadsbrief is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer